

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6842-10

meddelad i Stockholm den 6 december 2011

KLAGANDE

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

MOTPART

AA

Ombud: BB
Vision
Box 7825
103 97 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 26 oktober 2010 i mål nr 6619-09, se bilaga

SAKEN

Arbetslöshetsförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 113453

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF, yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och länsrättens domar och fastställer arbetslöshetskassans beslut. IAF anför bl.a. följande.

I förarbetena till 68 a § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) uttalas att arbetslöshetsförsäkringen inte har till syfte att finansiera delar av arbetsgivares skadeståndsskyldighet. Genom införandet av 68 a § ska en arbetsgivare i framtiden inte kunna övervältra ersättningsskyldighet enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS) på arbetslöshetsförsäkringen. Den föreslagna regeln är ägnad att markera att ansvaret för att tillämpa LAS på ett korrekt sätt åvilar arbetsgivaren och att arbetslöshetsförsäkringen inte kan användas för att minska arbetsgivarens ansvar. Återbetalningsskyldigheten i 68 a § berör i första hand lön eller ekonomiskt skadestånd som bestämts i domstol men också ersättning som bestämts i en förlikning i den mån det framgår att ett visst belopp utgör lön eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar utebliven lön. En ersättning vars karaktär inte är klar omfattas dock inte av förslaget. Det förekommer t.ex. att en tvist löses genom att arbetsgivaren åtar sig att betala ut ett ersättningsbelopp ”allt i ett” som inte tydligt går att klassificera som ekonomiskt skadestånd för utebliven lön. Det är svårt att i det enskilda fallet beräkna hur stor del av en sådan ospecificerad ersättning som kan anses motsvara mistad lön och hur stor del som kan vara ersättning för kränkning. Den nya 68 a § bör därför bara avse ersättning som utgör lön eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar utebliven lön (prop. 2005/06:152 s. 46-49).

Ett ideellt skadestånd kan enligt LAS utdömas av domstol eller avtalas efter centrala förhandlingar. En förutsättning för att ett ideellt skadestånd ska anses föreligga är att arbetsgivaren i fråga gjort sig skyldig till brott mot LAS. Svensk arbetsrätt präglas i flera avseenden av dispositiva regler. En grundläggande regel är att anställningsformen är tillsvidareanställning men att det finns möjlighet att tidsbegränsa en anställning. Ett anställningsavtal som har tidsbegränsats i strid med huvudregeln i 4 § första stycket LAS kan förklaras gälla tills vidare på

Mål nr
6842-10

yrkande av arbetstagaren. Om ett sådant yrkande framställs, kan domstol besluta att anställningen ska bestå tills tvisten slutligen har avgjorts.

I detta fall har AA och hans arbetsgivare kommit överens om att frångå huvudregeln enligt LAS mot att AA får ekonomisk ersättning av arbetsgivaren. Mot den bakgrunden kan inte ett lagbrott anses föreligga och ersättningen kan därför inte anses utgöra ideellt skadestånd.

Det är den försäkrade som ska styrka att beloppet som utbetalas är att betrakta som ideellt skadestånd. I detta fall saknas det uppgift i förhandlingsprotokollet om att arbetsgivaren skulle ha brutit mot bestämmelserna i LAS.

AA har inte kunnat styrka att ersättningen är ett ideellt skadestånd. Det betyder att den arbetslöshetsersättning som arbetslöshetskassan betalat ut till honom ska betalas tillbaka.

AA motsätter sig bifall till överklagandet och anför bl.a. följande.

Tvister om tillämpning av LAS är dispositiva tvistemål, vilket innebär att parterna kan välja att förlikas i stället för att låta saken avgöras av domstol. Det är vad som skett i detta fall. Det innebär inte nödvändigtvis att inget brott mot lagen har begåtts, men däremot att parterna avstår från att avgöra skuldfrågan. Det ligger i sakens natur att det inte finns någon uppgift i förhandlingsprotokollet om att arbetsgivaren skulle ha brutit mot LAS.

IAF anser att det är den försäkrade som ska styrka att det belopp som har betalats ut är ett ideellt skadestånd. Någon sådan fördelning av bevisbördan följer inte av lagtext eller förarbeten. IAF påpekar att det av förarbetena till 68 a § ALF framgår att ersättning vars karaktär är oklar inte ska omfattas av bestämmelsen. Detta går inte att förena med synsättet att den enskilde ska bevisa att beloppet utgörs av ett ideellt skadestånd för att inte drabbas av återkrav.

I propositionen redovisas utförligt varför de till sin karaktär oklara allt-i-ett-beloppen inte kan bli föremål för återkrav. Det ansågs inte möjligt att återkräva varje krona, eftersom risken var uppenbar att man då skulle kräva tillbaka för mycket.

Det framgår av överenskommelsen med arbetsgivaren att det engångsbelopp som utbetalades till honom var ett typiskt allt-i-ett-belopp avsett att en gång för alla lösa en tvist. Att ett antal månadslöner ändå nämns beror på att det är på det sättet storleken på arbetsrättsliga skadeståndsbelopp oftast beräknas.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 68 a § ALF ska den som fått ersättning från en arbetslöshetskassa och senare fått lön eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön för samma tid betala tillbaka ersättningen från arbetslöshetskassan.

Av utredningen framgår att AA haft flera tidsbegränsade anställningar hos samma arbetsgivare. Sedan den senaste upphört har han i förhandlingar med arbetsgivaren hävdad att tidsbegränsningen stod i strid med 4 § första stycket LAS och yrkat dels att anställningsavtalet ska förklaras gälla tills vidare och, dels att arbetsgivaren ska betala allmänt och ekonomiskt skadestånd. Han har också hävdad att arbetsgivaren har brutit mot semesterlagen (1977:480) och begärt allmänt och ekonomiskt skadestånd även för detta. Enligt protokollet från förhandlingen – som enligt rubriken har avsett fråga om otillåten anställningsform m.m. – har parterna kommit överens om att arbetsgivaren till AA ska betala ”ett belopp om 90 800 kr, som motsvarar fyra månadslöner”. Enligt överenskommelsen ska samtliga mellanhavanden, ”såväl ekonomiska som rättsliga” med anledning av anställningen vara slutligt reglerade i och med att överenskommelsen fullgörs.

Det är arbetslöshetskassan som ska visa att förutsättningar för återbetalning föreligger. Utredningen i målet visar enligt Högsta förvaltningsdomstolens

Mål nr
6842-10

mening inte att ersättningen från arbetsgivaren till AA i sin helhet eller till ett visst belopp utgör ekonomiskt skadestånd. Överklagandet ska därför avslås.

Mats Melin

Gustaf Sandström

Eskil Nord

Annika Brickman

Kristina Ståhl

Ulla Perttu

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-11-16